

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XIV. Quomodo Constantius exprobrata ipsi à Diocletiano paupertate, aerarium impleverit, & postea collatoribus pecuniam reddiderit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

quavis morte acerbiorem præstiterunt. A Βίον αἰώνιον αὐτοῖς καὶ θανάτῳ χαράσσειν ἐπήγειρον μόνον ἢ Κωνσάντιον τοῖς δέχομένοις καὶ γαλεῶν σύστημα τὴν δέχην, πατερικῆς καὶ δεμονίας σὺν εἴδεσι πεταντινὸν οὐσίαν παρεῖχεν Πτηκελαμίαν είων ἢ καὶ ἄλλων οὐδεὶς δέξειν σύγχρονον πάσιν αἰδομένων, οὐδὲ καὶ διδίζειν μηματικὰ καλοεθύματας, τεκμηριώστε τέ τοι τοιωτωμένων χρηστάμενος. Πλήτερον τοιούτου τῆς γραφῆς σκοπὸν διαβέβαιο.

C A P U T X I V.

Quonodo Constantius exprobata ipsi à Diocletiano paupertate, erarium impleverit, & postea collatoribus pecuniam reddiderit.

Cum hic Princeps crēbris hominum sermonibus celebraretur, quod mitis esset ac placidus; quod optimus Deīque amantissimus; quodque ob incredibilem erga subditos indulgentiam, nullam pecuniam in thesauris reconditam haberet: Imperator is qui tunc temporis supremum Imperii gradum obtinebat, missis ad eum quibusdam hominibus, objurgavit ejus in Republica gerenda negligētiam: & paupertatem ipsi probro verit; hoc maximē argumento fidem dīctis faciens, quod nihil in thesauris reconditum haberet. At ille eos qui ab Imperatore venerant rogavit, ut apud se aliquantis per morati vellent. Deinde ex omnibus Provinciis quae ipius Imperio parebant convocatō opulentissimo quoque, se pecunia opus habere iis significavit; hancque occasiōnem oblatam esse, quā suam quisque erga Principem benevolentiam sponte declarare deberet. Illi verò, utpote qui jampridem in votis habuissent, ut suum erga illum studium testificandi aliquando offerretur occasio: hoc auditio, confestim auro, argento ac reliquis opibus thesauros ejus compleverunt: ambitiosē certantes inter se, ut se invicē in largiendo superarent: idque lato atque hilari vultu omnes præstitere. Posthac Constantius homines à seniore Augusto ad se missos, thesaurorum suorum spectatores esse jussit, & ea quæ vidissent renuntiare. Se quidem impræsentiarum hæc apud se congregasse: Ceterū ea jampridem apud ipsos dominos tanquam apud fidos depositarum opum custodes sibi servari. Et hi quidem admi-

B K E F A L A I O N I Δ.

Οπως Κωνσάντιος ἡ πατέρος οἰκεῖος πίνακας εἰς τοῦ διαδικτοῦ καὶ τῆς Θησαυρῆς πλάκας, σπίθαις σύντονοι προσεγκάντια τα ρεῖματα.

Pολλῷ δὲ λόγῳ αἰσιέχοντο φύσιμοι τε τοῦ βασιλεῶς, οἷς πᾶσιν ὡς ἀγαθοῖς. ὡς τὸ θεοφίλες ἴστεργατα Ιηρεῖον. ὡς δὲ ὑπέρβολην φειδῶς τῶν υπόκοων, ωδὲ θησαυρέστις αὐτῷ τελαμίδηρος μάτων. βασιλεὺς ὀτιωκαθατον πρεστος δέχης ἐπέχων βαθμὸν, πέμψας αὐτῷ τελεμέφερο τὴν τῶν κοινῶν ὀλιγωέαν. πεντέ επωνεῖδιζε, δεῖγμα τε λόγῳ παρεχούσι, πιθεὶν αὐτὸν εἰς θησαυροὺς δοτούσιν περιῆρας δὲ τὸς πλευρᾶς βασιλεῶς πλούτας αὐτέμ τοις πλακελαμσάμην, τῶν ιστοριῶν αὐτοτελεσφιλαφῆ πλεύτον κεκτημένας, οὐκ εἰσαγόντες τῶν ιστοριῶν βασιλείας συγκαλέσας εὐθύνη μάτων ἐφι δεῖδε, καὶ τέτον εναγκαριών περιστάνειν ἔκαστον, αὐτοτελεσφιλαφῆ πλεύτον σφῶν εὐδεῖξαδες βασιλεῖς τε αἰκάστας, ὡσας ἐνχήν ταῦτα ὥκημένας, τὴν ἀγαθὴν εὐδεῖξαδες περιμιαν, σωτάχατε καὶ αὐτὸν ἡ χρυστὴ δέγνεται τῶν λειπῶν χρηματῶν τοῦ σαυρᾶς ἐμπλῆσαι, τῇ τε πλειστῷ οὐδὲν αἰλιάλης φιλολημίᾳ. τέτον τε περιστάνειν φαιδροῖς καὶ μειδιῶσι περιστάνειν, θρομένας, Κωνσάντιος τὸς πλευτῶν βασιλεὺς αὐτόπις ψεύδει τῶν θησαυρῶν σκέλευσεν. εἴτ' ὧν ὄψις παρελάσει, πλατυτρίαν προσέταπε καὶ νῦν μὲν αἴρει παρ' ἔαυτῷ ταῦτα πάλαι δι' αὐτοῦ τοῖς τῶν χρημάτων δεσπόταις, οὐδὲ τὸ πιστοῖς πλακατικοφύλαξι φωτίσαι. τὸς μὲν ὕστερα θαῦμα κατεῖχε πληρ-

ζητεῖς βασιλέα δὲ τὸν φιλανθρωπότατον, μή
τοτέ των ιωσχώσεων, τὰς τῶν χειμάτων
μαρτυρίας Κυρίου πάντα σῇ διπλασία,
καθεδεῖς φάναις πίνεις, κατέχει λόγον, πε-
ρὶ καγαθῆς εὐνοίας τὰς σύνθρας διπλεῖσ-
μον. μία μὲν ἡδεῖς φιλανθρωπίας δεῖγμα
φέρεται δηλυμένη περιέξεις. Τατέρεσσι δὲ,
τῆς πέδης τοῦ θείου αἰσιας φέλεχοι δινέμουν
μαρτυρίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

Περὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἀλλοι φιλομετίας.

Hλανον μὴ γῆδιπαταχθεὶς γῆστες θεο-
τεῖς οἱ Ἐπίτατοι τῶν κρεψεύτων, Β
οικὴ ἔνος ἀρχοτες ἐξ αὐτῶν ἢ βασιλείων
οὐκον ορμόμυροι περιτισσοι πάντων τὰς ὑπέρ
ιστεβέας αἰγάνας οἱ θεοφιλεῖς διπλούν μάρ-
τυρες, ποδεὺς σίδηρον καταλάθινος θυτὸς παν-
τατε τανάτῳ τεσπον ταφομοτατα δια-
μαρτεψόντες. οὐδὲν βερυχεῖτα πανταχθεὶς
θεοφιλεῖς χρεούσαι αὐθόρων ὁ δῆν καὶ
μάντα τῆς τε Θεᾶς Επικοπῆς εἴημεν τὰς
διηντας εἰεγάδετο. οὐδὲ γῆ τοῦ τὰς θεογε-
νεῖς ἐλασσον, καὶ τὰς ὑπόσεις αὐτῶν εἰεδίνω-
κα εὐχάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Οὐαὶ Καπτάντος ὁ πατέρες εἰδωλολατρείας χιμαλίταμονος
τε μετὰ θύσιαν θέλοισι εἰεῖσαλο. τοὺς δὲ ὄμολογούς
αρθεμένους εἰχειν εἰν Παλατίῳ.

Mονῷ δὲ σέα Κανταντίω Σοφία πε-
ντασησηι λογοτεμή καὶ περίμα περί-
τη, θρύδον μὲν ἀκέσται, περάξαι ἢ ταν-
ικοτατατον. τοῖς γὰρ τοῦ ἀντα
βασιλείοις ἀπατοι μέχει καὶ τῶν ἐπ' ἔξοσίας δε-
χόντων αἰετεως ταυταθείσοντος σωθημα δί-
δωσι. η διστατο τοῖς δαιμονοι, εἶναι παρ'
απο μένει καὶ τῶν συνθων μεταλαγχά-
νον τιμῆν. η μη τέτο περάξασι, τῶν περὶ ε-
ατον διπλεκτεῖς παρέρδων, εἶναι θεῖσται τε
καὶ διπλωσεῖ τῆς αὐτῆς γνώσεως τε καὶ οἰ-
κοτην. ἐπειδὴ διαί διεκρίνοντο εἰς αἰ-
φορες, οι μὲν οἵ τάσσε, οι δὲ οἵ σκεινες
κειθόμυροι, η πλευράτο τε ο τῆς εἴδεις
ταυτεσεως τεσπότ. οντασθα λοιπὸν ο δια-
κατος τὸ λελυθός τε οφίσματος διπλα-
νής. τῶν μὲν δειπίαν καὶ φιλανθρωπίαν κα-

A ratione hujus rei percussi sunt: huma-
nissimus autem Princeps post eorum
discessum opum dominos accivisse di-
citur: & obsequio illorum ac studio er-
ga se magnopere laudato, jussisse ut cum
etis opibus suis receptis domum rever-
terentur. Hoc igitur unum illius Prin-
cipis facinus est, quo singularis ejus hu-
manitas perspicue declaratur. Alterum
facinus, illustre ejus erga Deum pietatis
indictum praebet.

C A P U T X V.

Depersecutione ab aliis concitata.

Praefides provinciarum per univer-
sum orbem viros divino cultui de-
ditos Imperatorum iussu persequeban-
tur. Primique omnium ex ipsis Im-
perialibus Palatiis progressi Dei aman-
tissimi martyres, pro religione certa-
mina obierunt; igit & gladios mar-
que altissimos gurgites, & cuncta mor-
tis genera alacti animo perpessi. Adeò
ut brevi temporis spatio cuncta Im-
peratorum palatia cultoribus Dei viduata
sint. Quo maximè factum est, ut hujus
sceleris autores, Dei præsentia atque
auxilio orbati remarterent. Dum enim
cultores divini Numinis persequuntur,
eādem operā precationes pro semet-
ipsis fieri solitas abegerunt.

C A P U T XVI.

Quomodo Constantinus simulans se simulacra
colere, eos quidem qui sacrificare parati essent
expulerit: si lo: verò quisē Christianos profite-
rismaluisserit, in palatio retinuerit.

SOli Constantio sapiens quoddam
consilium venit in mentem. Ac res
quidem ipsa quam gesit, mirabilis est
auditu; factu ramen longè admirabilior.
Palatinis omnibus qui in ipsis aula mil-
litabant, ad ipsos usque judices in sum-
mis potestatibus constitutos, data eli-
gendi utrum mallent facultate, hanc
conditionem detulit, ut siquidem dæ-
monibus sacrificassent, manere ipsis in
palatio & confuetis honoribus frui lice-
ret: si verò id facere renuissent, ab ipsis
aditu excluderentur, & ab ipsis noti-
tia ac familiaritate remoti discederent.
Cum ergo universi bifariam dirempti
essent; aliisque in hanc, aliis in illam
partem discessisset; & uniuscuiusque
propositum ac sententia explorata fuil-
let: tunc eximius Princeps consilium
suum quod hactenus latuerat, detegens,